سرمقاله

بحران صندوق‌های بازنشستگی و برنامه هفتم توسعه

ادامه از صفحه ۱

- و منابع عمومی بودجه در سال ۱۴۰۱ به‌ترتیب ۲۳/۲ درصد و ۱۶ درصد و در سال ۱۴۰۰ بدون احتساب منابع متفرقه‌سازی، به‌ترتیب ۹۵ و ۶ درصد بوده است.

بطور کلی، در سال ۱۴۰۰ کمک دولت بابت کسری صندوق‌های بازنشستگی بالغ بر ۷۰ درصد بودجه کشور بوده است. روند مذکور به این معناست که سهم سایر حوزه‌های رفاهی، به‌خصوص مخارج رفاهی برای اقشار آسیب‌پذیر و مخارج عمومی بودجه‌ای روند کاهشی داشته است. در کشورهایی که صندوق‌های بازنشستگی بزرگ با تعداد محدود و عمدتا دولتی (غیرقرائتی) دارند، تاکثر آمدی صندوق‌ها دور از انتظار نیست. یک دلیل این تاکثر آمدی، عدم تطابق اطلاعات میان مدیران صندوق‌ها و مردم است که ما حیل و دی‌نفعان اصلی صندوق‌های بازنشستگی هستند. ساختار موجود قادر به کنترل و مهار مخاطرات این موضوع نیست. طبق قانون، شاغلان طی مدت طولانی تقریبا سهمه حق بیمه پرداخت می‌کنند و پس از پایان این مدت است که زمان بهره‌داری از پس‌اندازشان فرامی‌رسد.

در سیستم فعلی مردم نظارتی بر عملکرد صندوق‌ها ندارند و در زمانی که می‌خواهند از منافع آن بهره‌مند شوند، ممکن است متوجه شوند صندوق، با کسری منابع مواجه است و قادر به اجرای تعهدات خود نیست. دولتی، بودن صندوق‌های اکثر تصور را برای هر فرد سهم‌دار مردم ایجاد می‌کند که حتی در صورت کسری منابع برای پرداخت حقوق بازنشستگان، دولت مجبور است با تامین مالی صندوق‌ها کمک کند. در این شرایط، مدیران دغدغه‌ای در مورد چگونگی عملکرد خود ندارند. بنابراین، اهمیت تنظیم گری صندوق‌ها و ارائه شفاف اطلاعات از عملکرد آنها برای جلوگیری از چنین مشکلاتی پررالیتح است. در کشور ما علاوه بر مشکلات یادشده، انتخاب مدیران این صندوق‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری آنها، به‌ندرت بر مبنای شایسته‌سالاری، بلکه تحت تعهدات سیاسی وجوه و افرادی با سوابق نامطلوب در جایگاه‌های مدیریتی قرار گرفته‌اند. حاصل عملکرد آنها، امروز زنگ خطر بحران دیگری به نام بحران صندوق‌های بازنشستگی را به صدا درآورده است. هرچند، ویرانی عامل مدیریت ساختار فعلی صندوق‌ها (ویژگی معین) و عوامل اقتصاد کلان نیز در ایجاد کسری صندوق‌ها بی‌تاثیر نبوده، اما عدم‌تمدید نقش کلیدی دارند. مسائل اقتصاد کلان شامل بیکاری محیط نامناسب کسب‌وکار و تورم بالاست که بر پایداری درآمد و هزینه‌های صندوق تاثیر گذاشته است. ما در حالی با این بحران روبه‌رو هستیم که در سمت دولت کسری بودجه ساختاری قابل توجه، به دلیل سیاست‌های گذشته وجود دارد و به‌زیان بالای حقوق کارمندان - نسبت تعداد کارمندان به جمعیت در ایران در رتبه‌های بالای دنیا قرار دارد - تعهدات ناشی از تاکثر ای صندوق‌های بازنشستگی و بازنده کالایی هزینه‌های عمده دولت به وجود آورنده کسری بودجه و در نتیجه تورم و فشار به اقشار ضعیف هستند.

مهم‌ترین عوامل منفی تاثیر گذار بر پایداری صندوق‌ها شامل ساختار غیربهینه، وجود سهم‌های زیان‌ده‌ای (زیان‌ده‌های) فقط در سازوکار آنها، تعدادی اشتغال قبل گروه سخت، رزیان‌آور که صحت صندوق آنها مورد سوال است، نهادپایویی ساختار سرمایه‌گذاری عمده دولت به وجود آورنده کسری بودجه و در نتیجه تورم و فشار به اقشار ضعیف هستند.

مهم‌ترین عوامل منفی تاثیر گذار بر پایداری صندوق‌ها شامل ساختار غیربهینه، وجود سهم‌های زیان‌ده‌ای (زیان‌ده‌های) فقط در سازوکار آنها، تعدادی اشتغال قبل گروه سخت، رزیان‌آور که صحت صندوق آنها مورد سوال است، نهادپایویی ساختار سرمایه‌گذاری عمده دولت به وجود آورنده کسری بودجه و در نتیجه تورم و فشار به اقشار ضعیف هستند.

عملکرد نظام رفاهی کنونی ممد از هدف‌ها و عدم‌تناسبی به اهداف موضوعه است. صندوق‌های بازنشستگی کشور بخش مهمی از این نظام هستند. ساختار فعلی صندوق‌ها غیربهینه و به‌صورتی است که همه ریسک متوجه عمومی‌ها است. در نظام فعلی، صندوق‌ها همه بیمه‌شدگان، اعم از مشمولان متقابل، عمده‌زده تا مشمولان بیمتن از پنج‌برابر حقوق و دستمزد متعهد می‌شوند که براساس فرمول مشخص حقوق بازنشستگی پرداخت کنند؛ یعنی حقوق‌های بازنشستگی چه حداقلی و چه حداکثری تضمین می‌شود. در حالی که اگر به پایداری صندوق‌ها بیندیشیم، باید به نظام رفاهی چندلایه، که در بقیه جای‌سوم است روی بیاوریم. در این حالت در پایین‌ترین سطح کمک‌های اجتماعی به اقشار ضعیف صورت می‌گیرد. لایه میانی بیمه‌اجتماعی می‌تواند به‌صورت منافع مشخص یا به صورتهای دیگری وجود نداشته و در مورد حقوق‌های بالاتر از یک سطح پرداخت‌ها تحت عنوان «مشارکت تعریف‌شده» و مبتنی بر بازده پرویزها و سرمایه‌گذاری‌های صندوق باشد. در این حالت ریسک به بیمه‌شونده منتقل می‌شود نه صندوق.

اگر سر آغاز اصلاحات واقعی‌گذاری بدلیم، اکنون در زمان حساسی قرار داریم. هرچند از مرحله تصویب گذشته‌ایم اما لایحه برنامه هفتم توسعه در انتظار بررسی جزئیات و تصویب توسط مجلس شورای اسلامی در مرداد ماه قرار دارد. فصل پنجم این لایحه مربوط به اصلاحات صندوق‌های بازنشستگی و فصل ششم مربوط به نظام رفاهی تحت عنوان «تامین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه» است. در فصل پنجم دولت برنامه دارد، اما برای کاهش کسری‌های مالی جهت جبران کسری صندوق‌های بازنشستگی تا حد ۵ درصد بودجه تا پایان برنامه هفتم اقدام کرده است.

هرچند در این فصل اصلاحات شدیدی به چشم نمی‌خورد اما مواد این فصل به‌صورت جزئی به اصلاحات سنجیدی پرداخته است. لازم است مفاد اثرگذاری این عوامل بر کاهش کسری صندوق‌ها تحقیق شود تا مشخص گردد آیا مفاد برنامه واقعی‌تر باشد. با این حال جهت‌گیری دولت در راستای کاهش کسری صندوق‌های بازنشستگی از مواد دست‌کم این برنامه نسبت به برنامه ششم توسعه است. راه‌کارهای ارائه‌شده شامل اصلاح ساختار صندوق‌ها از طریق ادغام، انحلال و انتقال و ایجاد سازوکار تعدیل‌گری به‌منظور اجتماعی الزام دولت به تامین بخشی حساسی شده به صندوق‌ها و مابقی بیشتر اصلاحات سنجیدی جزئی شامل تعدیل سقف‌های اعطاشده در قوانین گذشته در مورد مخاطب و اعطای معافیت به شرط کاهش سنوات (ماده ۴۶ بند م) با الحاق آرمون وجوه، گسترش پوشش بیمه تامین اجتماعی از طریق اجباری کردن آن در برخی حوزه‌ها، کاهش سهم دولت در سطوح بالاتر از حداقل دستمزد در بیمه‌های اجتماعی و الزام صندوق‌ها به خروج ارکان‌های به‌منظور افزایش رقابت به سرمایه‌گذاری هاست.

در فصل ششم نیز پیشنهادهای خوبی مبنی بر طراحی نظام رفاهی چندلایه، حمایت از اقشار آسیب‌پذیر و اشتغاد از پنجره واحد خدمات حمایتی توسط هنگام‌های اجرایی که به هر شکل از اقشار آسیب‌پذیر حمایت می‌کنند، وجود دارد. تعلیق‌زایه «ایرانی تمامی» اشخاص حقیقی و حقوقی به صورت مرحله توسط سازمان امور مالیاتی کشور و ارائه اظهارنامه آن به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به‌منظور شناسایی قراردادهای پایین درآمدی در راستای رفع بند «ز» تبصره ۱۸ قانون برنامه می‌توان به عنوان نقاط ضعف این برنامه می‌توان به فقدان آن در تصریح اهمیت تنظیم گری و حاکمرانی صندوق‌های بازنشستگی و شفافیت در ارائه اطلاعات مربوط به عملکرد صندوق‌ها به عموم مردم - که از نقاط ضعف جدی صندوق‌ها محسوب می‌شود - اشاره کرد. به‌عنوان نمونه، تاکنون هیچ مجموع عوامل زیان‌ساز صندوق‌ها و اقلام آغاز شود و روند فزاینده یافته در صورت عدم‌انجام اصلاحات در هر سه زمینه و نه‌ترتیب مقتضی وضعیت آینده صندوق‌ها و نسلت آن برای کل اقتصاد کشور بحرانی خواهد بود. لذا انجام اصلاحات حتی با وجود طرح‌های خوب راه دشواری در پیش دارد. اصلاح عوامل سنجیدی همواره با تاثیرسندی مردم و تدهیم‌سوبی قاعده‌سیاسی روبه‌روست، به‌طوری که تاکنون ظهور اثری گیری مدیران سیاسی دولت با مخالفت مجلس روبه‌رو و اصلاحی به ثمر نشسته است.

از طرف دیگر، در صحنه اقتصاد کلان، شاهد بی‌ثباتی هستیم که اثر مخربی بر پایداری صندوق‌ها دارد. نرخ مشارکت نیروی کار بسیار پایین حدود ۴۲ درصد و نرخ بیکاری بالا، ثابت شده است که متابع ورودی صندوق‌ها که وابسته‌اند باشد. از طرف دیگر، با ورودی صندوق‌ها متقابله، با اینکه صندوق‌ها در میان‌مدتی خود قرار دارند و انتظار می‌رود بیشتری از ورودی منابع آن از منبع درآمی و سرمایه‌گذاری باشد، چنین نیست و سهم آن بسیار کوچک است. در حالی که با وجود تورم بسیار بالا در کشور سرمایه‌گذاری منابع در خارایی های مناسب می‌توانست بازدهی بالایی به همراه داشته باشد. نکته دیگر اهمیت پایداری متغیرهای کلان اقتصادی بر کسری صندوق‌های بازنشستگی است. پیش‌بینی یا مدل‌های معمولی نشان داده است که در صورت پایدارتر شدن متغیرهای کلان اقتصادی، میزان کسری صندوق بازنشستگی کشوری بطور قابل ملاحظه‌ای در مقایسه با فاقد ریند کنونی کاهش می‌یابد.

بنابر تحقیقات انجام‌شده حتی با انجام اصلاحات سنجیدی نمی‌توان سایه این بحران جدی را برای همیشه از سر اقتصاد کشور دور کرد بلکه تنها می‌توان آن را یک دهه یا کمی بیش از آن، به تعویق انداخت. بنابراین، اصلاح ساختار نظام رفاهی تاکارآمد کنونی در راستای استقرار نظام رفاهی چندلایه و پایدارسازی اقتصاد کلان باید مورد توجه قرار گیرد در غیراین صورت نتیجه‌ای که به اصلاحات سنجیدی و ایجاد فشار بر مردم منتقل نمایندگی صندوق‌ها هم بلاتصدت حل نخواهد شد.

دکتر هدی حاجیان
پژوهشگر اقتصادی
Alborz.payam@gmail.com

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب البرز:

احداث مخازن جدید، مشکل آب شرب البرز را حل می‌کند

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب البرز گفت: با شتاب گرفتن احداث مخازن جدید ذخیره آب، طی یکسال آینده ۲۰ درصد به ظرفیت حجم مخازن آب شرب در استان البرز اضافه می‌شود.

به گزارش پیام آشنا، حمیدرضا نامداری گفت: برنامه ساخت ۱۱۰ هزار متر مکعب حجم مخازن جدید، آب شرب درشهرها و روستاهای البرز در دستور کار قرار گرفته که هم اکنون اجرای ۴۲ هزار متر مکعب آن شروع شده است.

وی تصریح کرد: با توجه به رشد جمعیت و مهاجرپذیری بالای البرز و تجاریی که از دوشش آبی هفته‌های گذشته به دست آمد، باید حجم جدیدی از مخازن آب احداث شود تا به استاندارد سرانه حجم مخازن دست یابیم.

وی اذعان کرد: درحالی که هم اکنون در استان البرز ۵۰۰ هزار متر مکعب حجم مخازن ذخیره آب وجود دارد، براساس استاندارد سرانه مخازن با کمبود ۲۰۰ هزار متر مکعبی (معادل ۴۰ درصد) روبرو هستیم که برای جبران آن، سالانه ۲۰ درصد به حجم مخازن افزوده می‌شود.

مدیرعامل آبفای البرز با اشاره به بهره برداری از ۲۰ هزار متر مکعب مخازن در سال گذشته گفت: هم اکنون ۴۲ هزار متر مکعب مخازن جدید در دست ساخت است و در سال جاری نیز ۲۲ هزار متر مکعب آن به بهره برداری می‌رسد.

وی ابراز امیدواری کرد در مدت دو سال، کمبود حجم مخازن البرز جبران خواهد شد و این کار موجب افزایش تاب آوری شبکه توزیع آب در زمان اوج مصرف در زمان‌هایی همچون نوروز و تابستان خرسال می‌شود.

شایان ذکر است درحال حاضر احداث مخازن جدید در شهرهای محمدشهر، رجایی شهر، شهر جدید مهستان، نظرآباد و در بخش روستایی شامل سنقرآباد، چهارباغ و زیدشت، تکیه ناوه و ورکش طالقان با مجموع ظرفیت ۲۲ هزار متر مکعب و با ارزش ریالی ۱۵۰ میلیارد تومان درحال اجراست.

رئیس ستاد اربعین کشور تشریح کرد:

تمهیدات ستاد اربعین کشور برای راهپیمایی اربعین ۱۴۰۲

رئیس ستاد اربعین کشور گفت: امسال برای خدمات دهی هرچه بهتر زوّار اربعین حسینی تعداد مرزهای ورودی به عراق را افزایش دادیم.

به گزارش پیام آشنا، میرامحمدی با حضور در برنامه صف اول در بخش‌هایی از سخنانش درباره تمهیدات مراسم راهپیمایی اربعین حسینی ۱۴۰۲ در پاسخ به سوالی درباره استقبال از مراسم امسال بر اساس آخرین آمار در اختیارش اظهار کرد: بیش از ۲۰ هزار نفر تا به حال ثبت نام کرده‌اند. این عدد خیلی خوبی است ما تقریبا در گذشته در روزهای اول ثبت نام چنین آمازی را نداشتیم و این بیانگر استقبال خوب مردم و احتمالا به کمک عظیم اربعین با حضور پرشور بالایی را نوید می‌دهد.

وی درباره ویژگی ثبت نام در سامانه سماح و تفاوت با سال گذشته خاطرنشان کرد: ما چالش‌های سال گذشته را بررسی کردیم و راهکارهای مقابله با آن را یکی از مشکلات مهم و اساسی ما این مساله بود که ما هیچ گاه نمی‌دانستیم که چه تعداد زائر در چه زمانی و به کدام مرز مراجعه می‌کنند، و بعضا این مساله ما را تا مرز بحران پیش برده و حتی مشکلات جدی را برای زوّران عزیز فراهم کرده، سال‌هایی بوده که به دلیل عدم امکان برنامه ریزی و کثرت جمعیت، مرزهای ما و عراق شکسته شده و به هرجهت تنها راه نجات زائر از آن فشردگی جمعیت، این بوده که مسیر باز بشود و این که بخواهند در گیت‌ها کنترل کنند، منظم و قانومند خارج بشوند این مخاطرات جدی را برایشان ایجاد می‌کرد، هیچ راهی نبود که این موانع را از سر راهشان برداریم و این نه برای ما، نه برای دولت عراق قابل قبول نبود، بنابراین ما این مساله را به جدی تبدیل کردیم.

وی ادامه داد: مهمترین مشکل این بود که تعداد دربه‌های خروجی و گیت‌های خروجی عراق متناسب با ما نبود، و مثلا اگر گیت ما ۱۰ تا بود وارد گیت‌های عراق می‌شد، طرف عراقی یک نفر را می‌توانست خارج کند و این ضریب باعث تراکم فوق العاده می‌شد، امسال یک توافق تحول آفرینی را با دوستان عراقی انجام دادیم و جا دارد همینجا من تشکر کنم از وزیر محترم کشور عراق، ستاد اربعین عراق جناب آقای مهدی علی هادی الفکیکی و دولت محترم عراق، الان به طور قابل ملاحظه‌ای عزیزان دارند گیت‌ها و دربه‌های خروجی خودشان را در اکثر مرزها گسترش می‌دهند، ما هم داریم کمک می‌کنیم، در کنار این راهکار، دیسوز که من مذاکراتی را در بغداد با وزیر کشور عراق داشتیم و قرارگاه مشترک عملیات اربعین مان تشکیل شد که این هم، راجع به آن فرصتی شد توضیح می‌دهیم، اگر ان‌شاالله این چیزی که به توافق رسیدیم و دارد آزمایشی الان در مرز مهران اجرا می‌شود، به توافق نهایی برسد این هم یک تحول بزرگی است و آن هم این است که ما به لطفه اطلاعات خودمان را که در گیت‌هاثبت می‌کنیم، به‌طرف عراقی منعکس می‌کنیم، دیگر زائر ما توقفی در گیت‌های عراقی نخواهد داشت لا یک مهری که به سرعت زده می‌شود دیگر ورود اطلاعات به سیستم‌های آن‌ها نیست و این یک توأمن کاملی را بین ورود و خروج ما برقرار می‌کند، این یک اتفاق بزرگ است یعنی ما دیگر ان‌شاالله اگر این تمهیدات اجرایی بشود ما تمرکز و تراکم جمعیت به هیچ عنوان نخواهیم داشت

هر آنچه باید درباره قانون جدید انتخابات بدانیم

با تأیید شورای نگهبان انتخابات مجلس شورای اسلامی با قانون جدیدی برگزار خواهد شد. قانونی که در نتیجه آن تا کاستی‌های قوانین پیشین را به ویژه در زمینه ثبت‌نام نامزدها و بررسی صلاحیت‌ها رفع و زمینه را برای انتخاباتی باشکوه آماده کند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، با حذف یکی از مواد حاشیه‌ساز طرح اصلاح قانون انتخابات یعنی انتخابات تناسبی، این قانون از سوی شورای نگهبان و هیأت عالی مجمع تشخیص مصلحت نظام تأیید شد تا انتخابات آسفنده‌ساز سال جاری براساس این قانون برگزار شود.

ضرورت اصلاح قانون انتخابات

مهرماه سال ۹۵ رهبر معظم انقلاب در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی، سیاست‌های کلی «انتخابات» را پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین و ابلاغ کردند. سیاست‌های ابلاغی که در ۱۸ بند ابلاغ شد بر حداکثرسازی عدالت انتخاباتی، بهره‌مندی داوطلبان در تبلیغات انتخاباتی با تقسیم برابر متناسب با امکانات، تعیین حدود و نوع هزینه‌ها و منابع مجاز و غیرمجاز و تیز شفاف‌سازی منابع و هزینه‌های انتخاباتی، ممنوعیت اقدامات مخرب، جرایم و تخلفات انتخاباتی، استفاده از حمایت و امکانات بیگانگان، ارتقاء سطح شناخت آگاهی و آموزش‌های عمومی، تعیین چارچوب لازم برای فعالیت قانومند و مسئولانه احزاب و تشکل‌های سیاسی و اشخاص حقیقی، ارتقاء شایسته‌گزینی، نظارت شورای نگهبان بر فرایندها، تعیین سازوکار لازم برای حسن اجرای وظایف نمایندگی، ثبات نسبی قوانین انتخابات در چارچوب سیاست‌های کلی، پایداری از آزادی و سلامت انتخابات، ممنوعیت ورود و حمایت از داوطلبان از سوی نیروهای مسلح و قوا و دیگر نهادها، اجرای انتخابات توسط وزارت کشور و تنظیم سازوکار زمانی برگزاری انتخابات مهمترین محورهای این سیاست‌های ۱۸ گانه ابلاغی رهبر انقلاب است.

نمایندگان مجلس هم در راستای تبدیل این محورها به قوانین قابل اجرا، «طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی» را در دستور کار قرار دادند. طرح نمایندگان مجلس شامل ۵۷ ماده یا بند بود که مراحل گوناگون برگزاری انتخابات از مرحله ثبت‌نام تا برگزاری و اعلام نتیجه را در بر می‌گرفت.

این طرح چند بار از کمیسیون شوراها به صحن مجلس رفت و برگشت داده شد تا ایرادات آن رفع شود؛ حتی پس از ارسال به شورای نگهبان هم با ایراداتی روبرو شد و دوباره به بهارستان برگشت؛ البته در این میان هیأت عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام هم که کار تطبیق مصوبات مجلس با سیاست‌های کلی نظام را طبق قانون اساسی عهده‌دار است، ایراداتی را بر این مصوبه داشت که مهمترین آن به ماده ۵۳ و برگزاری انتخابات به شیوه تناسبی در تهران باز می‌گشت.

با وجود رفع همه ایرادهای شورای نگهبان و مجمع بر طرح اصلاح قانون انتخابات، تنها بند مربوط به انتخابات تناسبی محل اختلاف باقی مانده بود؛ نمایندگان از سویی بر مصوبه خود اصرار داشتند و از سوی دیگر زمان کافی برای ارجاع مصوبه مجلس به مجمع برای تبیین مصلحت نظام در این موضوع وجود نداشت زیرا در این صورت، این مصوبه به انتخابات مجلس امسال نمی‌رسید؛ سرانجام مجلس برای به تمر رساندن مصوبه خود اول مرداد به حذف ماده ۵۳ و «برگزاری انتخابات تناسبی در تهران» موافقت کرد و شورای نگهبان نیز این مصوبه را تأیید کرد.

قانونی برای برگزاری بهتر انتخابات

تعداد مواد اصلاح شده در طرح نمایندگان گرچه ۵۷ است اما برخی از آنها مهم‌تر به نظر می‌رسند. مانند بندهایی که به نحوه تبلیغات نامزدهای انتخابات و نیز بررسی صلاحیت‌ها اشاره می‌کنند. در واقع این طرح در پی به روزرسانی روندهای انتخاباتی به ویژه نحوه جلب آرای مردم از سوی نامزدهای انتخاباتی است. بر اساس این طرح نامزدها می‌توانند هم به صورت حقیقی و هم مجازی تبلیغات انتخاباتی داشته باشند که در بخش مجازی داوطلب باید تمانی و مشخصات دقیق بسترهای فعالیت در فضای مجازی را به فرمانداری مرکز حوزه انتخابیه و هیأت استانی بررسی تبلیغات اعلام و آن را در سامانه وزارت کشور ثبت کند. این تدبیر برای مقابله با بی‌قانونی‌ها و بی‌اخلاقی‌هایی است که در ایام تبلیغات انتخابات به ویژه در فضای مجازی قابل مشاهده بود.

یکی از مهمترین موارد مطرح شده در سیاست‌های ابلاغی انتخابات، موضوع ارتقاء آگاهی داوطلبان درباره وظایف و اختیارات آنها از یک سو و جامعه از سوی دیگر است. در طرح مصوب مجلس تلاش شده است تا آگاهی مردم در این زمینه با بهره‌گیری از ابزارهای رسانه‌ای به ویژه صدا و سیما، ارتقاء یابد. با افزایش آگاهی مردم، داوطلبان نمی‌توانند وعده‌های غیرقابل اجرا و فراتر از اختیارات خود به مردم ارائه دهند. احمد وحیدی وزیر کشور در این زمینه از ابلاغ شیوه‌نامه و تشکیل کارگروه نظارت بر تبلیغات خبر داده است.

از مهمترین اصلاحات قانون انتخابات می‌توان به جزئیات بررسی صلاحیت داوطلبان اشاره کرد. در قانون جدید انتخابات مدت زمان رسیدگی به صلاحیت نامزدهای انتخابات از ۶۰ روز به ۱۳۴ روز افزایش یافته است.

در واقع نامزدها چند ماه زودتر از زمان مقرر، مدارک اعلام شده از سوی کشور را در سامانه‌ای که به همین منظور تعیین شده است، بارگذاری می‌کنند و این همان پیش‌ثبت‌نامی است که در قانون جدید مورد توجه قرار گرفته و ثبت‌نام انتخاباتی را چندمرحله‌ای کرده است.

«هادی طحان‌نظیف»- سخنگوی شورای نگهبان در تشریح مهمترین ابعاد مصوبه مجلس برای اصلاح قانون انتخابات گفته است که یکی از مهمترین ویژگی‌های قانون جدید انتخابات، طراحی مرحله‌ای با عنوان «پیش ثبت‌نام» است و با ابلاغ این قانون این مرحله باید از مردادماه جاری آغاز شود.

وی در توضیح پروسه پیش‌ثبت‌نام گفته است در این مرحله مدارک عینی افراد همچون مدارک تحصیلی، تابعیت، سوء پیشینه کیفری و... از سوی دستگاه‌های مرجع همچون وزارت علوم، سازمان ثبت و احوال و قوه قضائیه مورد بررسی قرار خواهد گرفت. براساس قانون جدید داوطلبان به مدت یک هفته فرصت دارند تا مدارک خود را برای استعلام از دستگاه‌های ذی‌ربط تحویل دهند.

ثبت مدارک ابتدایی و ضروری برای نمایندگی مانند مدارک تحصیلی در این سامانه می‌تواند موج ثبت‌نام‌های فله‌ای را که در هر دوره از انتخابات در وزارت کشور به وجود می‌آید، متوقف کند. ثبت‌نام‌هایی که گاهی ابزار خنده و حتی تمسخر فرایند انتخابات را در کشور فراهم می‌کرد. ثبت‌نام داوطلبان در این سامانه، با توجه افزایش بازه زمانی اختصاص یافته به بررسی مدارک، فرصتی را برای شورای نگهبان فراهم می‌کند.

در این بازه زمانی چهارماهه، مردم هم می‌توانند به شناخت دقیق‌تری از نامزدهای انتخابات دست یابند. در طرح مجلس، همچنین وزارت کشور موظف شده که با در نظر گرفتن نتیجه را در بر می‌گرفت.

این طرح چند بار از کمیسیون شوراها به صحن مجلس رفت و برگشت داده شد تا ایرادات آن رفع شود؛ حتی پس از ارسال به شورای نگهبان هم با ایراداتی روبرو شد و دوباره به بهارستان برگشت؛ البته در این میان هیأت عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام هم که کار تطبیق مصوبات مجلس با سیاست‌های کلی نظام را طبق قانون اساسی عهده‌دار است، ایراداتی را بر این مصوبه داشت که مهمترین آن به ماده ۵۳ و برگزاری انتخابات به شیوه تناسبی در تهران باز می‌گشت.

با وجود رفع همه ایرادهای شورای نگهبان و مجمع بر طرح اصلاح قانون انتخابات، تنها بند مربوط به انتخابات تناسبی محل اختلاف باقی مانده بود؛ نمایندگان از سویی بر مصوبه خود اصرار داشتند و از سوی دیگر زمان کافی برای ارجاع مصوبه مجلس به مجمع برای تبیین مصلحت نظام در این موضوع وجود نداشت زیرا در این صورت، این مصوبه به انتخابات مجلس امسال نمی‌رسید؛ سرانجام مجلس برای به تمر رساندن مصوبه خود اول مرداد به حذف ماده ۵۳ و «برگزاری انتخابات تناسبی در تهران» موافقت کرد و شورای نگهبان نیز این مصوبه را تأیید کرد.

قانونی برای برگزاری بهتر انتخابات

تعداد مواد اصلاح شده در طرح نمایندگان گرچه ۵۷ است اما برخی از آنها مهم‌تر به نظر می‌رسند. مانند بندهایی که به نحوه تبلیغات نامزدهای انتخابات و نیز بررسی صلاحیت‌ها اشاره می‌کنند. در واقع این طرح در پی به روزرسانی روندهای انتخاباتی به ویژه نحوه جلب آرای مردم از سوی نامزدهای انتخاباتی است. بر اساس این طرح نامزدها می‌توانند هم به صورت حقیقی و هم مجازی تبلیغات انتخاباتی داشته باشند که در بخش مجازی داوطلب باید تمانی و مشخصات دقیق بسترهای فعالیت در فضای مجازی را به فرمانداری مرکز حوزه انتخابیه و هیأت استانی بررسی تبلیغات اعلام و آن را در سامانه وزارت کشور ثبت کند. این تدبیر برای مقابله با بی‌قانونی‌ها و بی‌اخلاقی‌هایی است که در ایام تبلیغات انتخابات به ویژه در فضای مجازی قابل مشاهده بود.

یکی از مهمترین موارد مطرح شده در سیاست‌های ابلاغی انتخابات، موضوع ارتقاء آگاهی داوطلبان درباره وظایف و اختیارات آنها از یک سو و جامعه از سوی دیگر است. در طرح مصوب مجلس تلاش شده است تا آگاهی مردم در این زمینه با بهره‌گیری از ابزارهای رسانه‌ای به ویژه صدا و سیما، ارتقاء یابد. با افزایش آگاهی مردم، داوطلبان نمی‌توانند وعده‌های غیرقابل اجرا و فراتر از اختیارات خود به مردم ارائه دهند. احمد وحیدی وزیر کشور در این زمینه از ابلاغ شیوه‌نامه و تشکیل کارگروه نظارت بر تبلیغات خبر داده است.

از مهمترین اصلاحات قانون انتخابات می‌توان به جزئیات بررسی صلاحیت داوطلبان اشاره کرد. در قانون جدید انتخابات مدت زمان رسیدگی به صلاحیت نامزدهای انتخابات از ۶۰ روز به ۱۳۴ روز افزایش یافته است.

در واقع نامزدها چند ماه زودتر از زمان مقرر، مدارک اعلام شده از سوی کشور را در سامانه‌ای که به همین منظور تعیین شده است، بارگذاری می‌کنند و این همان پیش‌ثبت‌نامی است که در قانون جدید مورد توجه قرار گرفته و ثبت‌نام انتخاباتی را چندمرحله‌ای کرده است.

«هادی طحان‌نظیف»- سخنگوی شورای نگهبان در تشریح مهمترین ابعاد مصوبه مجلس برای اصلاح قانون انتخابات گفته است که یکی از مهمترین ویژگی‌های قانون جدید انتخابات، طراحی مرحله‌ای با عنوان «پیش ثبت‌نام» است و با ابلاغ این قانون این مرحله باید از مردادماه جاری آغاز شود.

وی در توضیح پروسه پیش‌ثبت‌نام گفته است در این مرحله مدارک عینی افراد همچون مدارک تحصیلی، تابعیت، سوء پیشینه کیفری و... از سوی دستگاه‌های مرجع همچون وزارت علوم، سازمان ثبت و احوال و قوه قضائیه مورد بررسی قرار خواهد گرفت. براساس قانون جدید داوطلبان به مدت یک هفته فرصت دارند تا مدارک خود را برای استعلام از دستگاه‌های ذی‌ربط تحویل دهند.

ثبت مدارک ابتدایی و ضروری برای نمایندگی مانند مدارک تحصیلی در این سامانه می‌تواند موج ثبت‌نام‌های فله‌ای را که در هر دوره از انتخابات در وزارت کشور به وجود می‌آید، متوقف کند. ثبت‌نام‌هایی که گاهی ابزار خنده و حتی تمسخر فرایند انتخابات را در کشور فراهم می‌کرد. ثبت‌نام داوطلبان در این سامانه، با توجه افزایش بازه زمانی اختصاص یافته به بررسی مدارک، فرصتی را برای شورای نگهبان فراهم می‌کند.

در این بازه زمانی چهارماهه، مردم هم می‌توانند به شناخت دقیق‌تری از نامزدهای انتخابات دست یابند. در طرح مجلس، همچنین وزارت کشور موظف شده که با در نظر گرفتن سهولت رأی دادن، تسریع در شمارش آرا، حضور و مشارکت رأی‌دهندگان، فرآیند رأی دادن و شمارش آرا را در حداقل یک هشتم حوزه‌های دارای تعدد کرسی مجلس، به صورت کاملاً الکترونیکی برگزار کند.

الکترونیکی شدن مراحل ثبت‌نام با توجه به هوشمندسازی فرایندهای استعلام در کشور، موجب افزایش سرعت و دقت در بررسی‌ها خواهد شد. به گفته وحیدی برگزاری الکترونیکی انتخابات دارای ۲۵ فرآیند است اما آنچه که مردم در انتخابات بیشتر درگیر آن خواهند بود، احراز هویت و شمارش آرا است که با هماهنگی شورای نگهبان به صورت الکترونیک انجام می‌شود.

سخنگوی شورای نگهبان هم توسعه زمان‌های بررسی و اظهارنظر در بررسی صلاحیت‌ها را از دیگر ویژگی قانون جدید انتخابات دانسته و گفته است: در انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی که سال ۹۸ برگزار شد، حدود ۱۶ هزار نفر ثبت‌نام کردند، اما زمان بررسی صلاحیت آن تعداد افراد کافی و منطقی نبود و همواره این نگرانی و دغدغه وجود داشت که حقی از داوطلبان و مردم تضییع شود. وی همچنین گفت که در این قانون وظایف و اختیارات مجری و ناظر نظام‌مندتر و احکام تبلیغات و تخلفات به‌روزرسانی شده است.

تشکیل هیأت‌های نظارت در وزارت کشور، افزایش زمینه حضور مؤثر احزاب و تشکل‌های سیاسی و نیز شفافیت مالی در انتخابات، تعیین دقیق مصادیق و شرایط احراز صلاحیت‌ها کاندیداها، افزایش بسترهای مناسب برای دفاع داوطلب از مهمترین مواردی است که در قانون جدید انتخابات مورد توجه قرار گرفته است.

اصلاح قانون انتخابات براساس سیاست‌های کلی انتخابات، از مهمترین پیش‌نیازهای برگزاری انتخاباتی شکوهمند در کشور است و همت دولت و نمایندگان هم در همین راستا بوده خواهد بود. موضوعی که «احمد وحیدی» در مقام وزیر کشور و متولی اصلی انتخابات آن را مشاره قرار داده و گفته است: «انتخابات در ایران از جایگاه ویژه‌ای برخوردار و نماد مردم‌سالاری دینی است و حقّ، سلامت، امنیت، سرعت و صحت نکات مهمی است که در ۴۰ انتخابات گذشته در انقلاب اسلامی، مد نظر بوده و سلامت انتخابات ما زیادتر است و قانون جدید هم تلاش دارد همین مفهوم را تقویت کند.

یادداشت

محرم؛ چراغ راه آینده تعامل طالبان و شیعیان افغانستان

ممکنست از نصب هر گونه نمادهای عزاداری حتی در مناطق شیعه نشین، محدود ساختن تعداد مکان‌های عزاداری و یا ممنوعیت پخش مراسم در خارج از محدوده مساجد و حسینیه‌ها همگی موارد هستند که هیچ گونه ارتباطی با بحث امنیت ندارند

برگزاری باشکوه و بدون از هر گونه حادثه امنیتی مهم آیین‌های محرم در سال گذشته آن قدر برای شیعیان افغانستان شیرین و رضایت بخش بود که بسیاری از آنها را امیدوار به آینده تعامل با طالبان نموده و حتی برخی را برای پشتیبانی کامل و قاطع از امارت اسلامی متقاعد کنند امام فاصله زمانی بکسال و اکنون تغییرات دو گرگونی هایی رخ داده که می‌تواند به شدت بر این باور تاثیر گذاشته و خوش بینی های اولیه را کم رنگ سازد. اعلام خبر حذف تعطیلی عاشورا مقارن با روزهای ابتدایی محرم سال گذشته و اجرایی کردن آن در تقویم رسمی امسال افغانستان نخستین گام از این تغییرات بود؛ آن هم در شرایطی که قیام امام حسین ع و واقعه عاشورا صرفا به شیعیان مرتبط نبوده و رخدادی مهم و بزرگ در تاریخ تمامی مسلمانان جهان به شمار می آید.

در گام بعدی اکنون اعلام برخی محدودیتها در برگزاری مراسم های عزاداری ایام محرم، مورد مهم دیگری است که جامعه تشیع افغانستان را با نگرانی های جدی مواجه کرده است. در رابطه با اصل این محدودیتها که جنبه های مخت